

Szerkesztőségi
 emplóudvar 2.
 Kiadóhivatal:
 Sándor király-utca 9. ss
 Sörgőnyclm: Délbácska
 Telefonszám: 137

Paul Szemere
 gasse 4. Wien (A)

DÉLBÁCSKA

Előfizetési árak:
 Egy hóra - - 20 dinár
 Negyedévre - 60 dinár
 Félévre - - 120 dinár
 Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 december 23 || POLITIKAI NAPILAP || III. évf. 286. szám Szombat

Választások előtt

Beograd valamenyi politikai pártja szinte fenyegető erővel jelenti be azt a kiméletlen küzdelmet, amellyel az érdekeltek belemenni kívánnak a legközelebbi választásokba. Pasicsnak klubja legutóbbi ülésén elhangzott kijelentései határozottan távoltartják az alkotmány-revizio gondolatát, a demokrata párt készülő kiáltványának eddig ismeretes része sejtetni sem engedi, hogy a kisebbségek helyzetében változás állana be bármelyik, jelenleg uralkodó politikai párt választási sikerével. Még csak ígéreteket sem kapnak a kisebbségek, amelyeknek ügye legkisebb gondja le szerepelt és szerepelni kívánó politikuskoknak. A kisebbségek számaránya ugyan semmivel sem teszi indokoltá ezt a bánás módot, amelynek további alkalmazását ígéri a demokrata „Pravda” egyik jelentése, amely az opció jog meghosszabbításával kapcsolatosan a következőket írja: „A versaillesi szerződés szerint minden államnak meghatározott időn belül meg kell adnia az összes politikai jogokat a nemzeti kisebbségek számára. Mint értesülünk, Pasics már válaszolt a magyar kormány jegyzékére, hogy meghosszabbítja az opció jogot 1925. év végéig. Ilyen módon a magyarok teljesen elvesztették a mostani képviselőválasztásokon választói jogukat. Pasics a román és német kormányoknak is felajánlotta az ő véreik számára az opció meghosszabbítását. Ha ez a két kormány elfogadja Pasics javaslatát, akkor a románok és németek is elveszítik szavazati jogukat”. A „Pravda” ilyen értesülése nem is látszik túlságosan megbízhatatlannak, ahogyan úgy érezzük, hogy nem is ér váratlanul bennünket. A magyar törekvéseket hiába támasztják alá az alkotmány és a békeszerződések rendelkezései. A politika egyetlen gondolat felszínre vetésével elgáncsol minden törekvést, amely hangyamunkával éveket tölt el a maga ügyének igazolásában. A választójogtól való megfosztás ilyen tetszetős formája dicséretére válna minden politikusknak és érte — ha így van — bizonyos elismerést érdemel Pasics miniszterelnök is. A magyarság tudni fogja, menyi bizalommal tekintsen az új Pasics kormány felé, amely vagy nem adja meg a magyarság politikai jogait, vagy elveszi azokat. Vagy van-e egy harmadik eset, amíg Pasics a miniszterelnök? A mi tapasztalaink nem sok jót ígérnek nekünk bár a méltatlan bánásmódra sem a magyarság multja, sem törekvéseik a jövője nem jogosíthat fel egyetlen kormányt sem. A mi törekvéseink tud fogják élni Pribicevics szellemét.

A radikálisok nem vallanak színt

A párt kiáltványa nem foglalkozik az alkotmány kérdésével — A pártszakadást akarják a hallgatással elkerülni

Beograd. A választási küzdelem illetve az ezt előkészítő munka igénybe veszi a parlamenti pártokat. A pártok proklamációkon és a választási hadjárat tervén dolgoznak. A demokratákon kívül a radikálisok is proklamációt fognak intézni az ország népéhez. A kiáltvány megszövegezését Jovanovics Lyubára bízták, de megadták azon főbb irányelveket, amelyek alapján ki kell ezt dolgoznia. A radikális párt ebben a kiáltványban a legfontosabb kérdésben az alkotmány ügyében nem foglal végleges állást. A kiáltvány nem fogja tisztázni, vajjon a vidovdani alkotmány alapján áll-e a radikális párt, vagy pedig annak revízióját követelik. Az országot leginkább érdeklő kérdésben tehát tájékozatlanul hagyják a választókat. A vidovdani alkotmány fentartásá-

nak vagy annak megváltoztatásának kérdése több mint egy év óta uralkodó bolygója politikai életünknek. Most amikor a párt legfontosabb programját kellene megállapítani, a radikális párt vezetői azt tartják a leghelyesebbnek, ha ezt a kérdést kikapcsolják a párt-programot tartalmazó kiáltványból. Nagy okok késztetik Pasicsot arra, hogy az alkotmány kérdésében így taktikázzon. A radikális pártban sokan vannak — elősorban Prótics — akik az alkotmány megváltoztatása mellett kötötték le magukat, sokan viszont a vidovdani alkotmány alapján állanak és így ha az alkotmány kérdésében nyíltan állást foglalna a párt ez a párt kettészakadását jelentené. Ilymódon reméli Pasics a radikális párt egységét megmenteni.

Davidovics Lyuba lett a demokraták elnöke

Kikkel dolgoznak a demokraták a választásokon

Beograd. A radikálisok ellen való védekezés egy táborba tömörítette a demokratákat. Pribicevics és Davidovics kibékölttek, a párt mai ülésén pedig ismét Davidovics Lyubát választották meg.

Együttel elhatározták, hogy a pártnak az ország népéhez intézendő kiáltványát Kumandri Koszta és Sumenkovics képviselők dolgozzák teljesen ki. A kiáltvány — mint azt már közöltük — tartalmazni fogja a párt történetét, továbbá a párt programját.

Kiküldtek egy bizottságot, amely a többi pártokkal fog tárgyalni a választásokon történő együttműködés ügyében. Egyelőre csak két párttal történt megállapodás, az agráriusokkal és a kmettekkel. Szerbiában a demokraták a földmives párttal fognak együttműködni, Szlovéniában pedig a kmettekkel.

Meghiusult a földmives párt egyesítése

Az agrárpárt egyébként nagyon rossz kilátások mellett indul a választási harcban. A párt két frakciója között ugyanis nem sikerült létrehozni a megegyezést. Jovanovics Jócó az együttműködés érdekében több ízben tárgyalt Avramovicssal, de ennek hajthatatlanságán meghiusult minden. A földmivesek ilymódon minden körülményben két listával vesznek részt, ami nagyon lerontja esélyeiket. Különösen a

Jovanovics-csoportnak árt nagyon a szakadás, mert ennek következtében legföljebb 5-6 képviselőt hoz be az új parlamentbe.

Szabad lesz a választás

A radikális párt ma délutáni ülésén a választások kérdésével foglalkoztak kevés képviselő jelenlétében. A képviselők legnagyobb része már a vidékre utazott, hogy megkezdje a választási agitációt. Az ülésen Pasics miniszterelnök is felszólt és felhívta a képviselőket arra, hogy maguk is aktíve vegyenek részt a választási küzdelemben, mert csak így biztosíthatják mandátumukat. A választások teljesen szabadok lesznek és így aki dolgozik a párt érdekében, az egyúttal magának is dolgozik.

A muzulmánok válasza

A muzulmán jobb oldalnak keddig kell határozott választ adni arra vonatkozólag, hogy hajlandó-e résztvenni a kormányban, ha addig nem adnak határozott választ, akkor a kereskedelmi tárcát Zsupanics kapja meg, míg a földművelésügyi Supiló. Ebben az esetben nem lenne tárcánélküli miniszter a kabinetben, miután azonban a muzulmánok valószínűleg igenlő választ adnak Pasicsnak a két tárcánélküli miniszternek egyelőre várni kell még, hogy munkához jussanak.

Friedrich beszédének hatása Beogradban

A kormány erélyes rendszabályokhoz nyúl

Beograd. Kormánykörökben igen rossz benyomást keltett Friedrich István a magyar faszta vezérének beszéde, amelyben fenyegető hangon beszélt az összes utódállamokról. A kormány valószínűleg lépéseket fog tenni, hogy az ilyen zavaró körülmények megszűntessenek. Ha azonban ez nem volna elegendő, úgy erélyes rendszabályoktól sem riadnak vissza. A beogradi kormány épen úgy mint az összes utódállamok kormányai el vannak szánva arra, hogy az esetleges támadásokat fegyveresen is visszaverik.

megszűntessenek. Ha azonban ez nem volna elegendő, úgy erélyes rendszabályoktól sem riadnak vissza. A beogradi kormány épen úgy mint az összes utódállamok kormányai el vannak szánva arra, hogy az esetleges támadásokat fegyveresen is visszaverik.

Nehézségek a kapitulációk ügyében

Lausanneból jelentik: A szerdai ülés eseményeinek valóságos szinpadi hatása volt. Az előző napon még általános volt a pesszimizmus, a szerdai ülés azonban általános kibéküléssel végződött és a törökök többé-kevésbé fontos fentartással elfogadták a szövetségeseknek a tengerszorosokra vonatkozó tervezetének feltételeit. Lord Curzon, aki tegnap még majdnem megvetően beszélt, ma már a legengesztelékenyebb hangot használta. A törökök hangulatának megváltozása általános meglepetést keltett. Az oroszok részéről a konferencián heves tiltakozást vártak, mert tényleg az orosz delegációt kirekesztették a tengerszorosok kérdésének tárgyalásából. Az egyes hatalmak delegátusai a tárgyalásokat magánbeszélgetések formájában folytatták.

Az angol lapok a konferencián beállott nagy változást nagy elégtétellel fogadják, mert a konferenciát már az a veszély fenyegette, hogy a tárgyalások zátonyra kerülnek. Sajnálják azonban, hogy a kapitulációk kérdésében a törökök hajthatatlanok és azt hangoztatják, hogy a törököknek segítségre van szükségük, amit nem az oroszoktól, hanem csak a nyugati hatalmaktól várhatnak. Törökország most már minden esetre kedvezőbb előfeltételek közé került mint eddig volt.

Lausanneból jelentik: A kapitulációk ügyében a szövetségesek és a törökök közti mélyreható ellentét rendkívül komoly, mert a szövetségesek a kapitulációk eltörlése esetén nem tudják azokat helyettesíteni és a külföldiek jogvédelmét biztosítani. A kapitulációk eltörlése ezen kívül a külföldiek kereskedelmét is tönkretenné. A törökök azt állítják, hogy az idegeneknek a török bíróságok is teljes garanciákat nyújtanak és ezért visszautasítanak minden idegen beavatkozást és a hágai döntőbírói ítéletét.

A Daily Mail szerint a kapitulációk kérdésében a szövetségesek lord Curzon álláspontján állanak.

A kisebbségi albizottság ülésén a török-görög álláspont összeegyeztetése sikertelen maradt. A megegyezés eddig csupán a kisebbségi iskolákra vonatkozólag jött létre, amelyekben a tanítási nyelv török lesz. Ellenben nem jött létre megegyezés a kisebbségek tulajdonának visszaszolgáltatása ügyében. A törökök nem kifogásolják a kisebbségi lakosok kivándorlását. Venizelos e kér-

dés tárgyalásánál heves szemrehányást tett a török delegátusoknak azt állítva, hogy a törökök a kisebbségeket egyszer visszatartják, máskor pedig százezer számra üldözik ki a keresztényeket. Riza Murri török delegátus hevesen tiltakozott Venizelos ezen állításai ellen azt mondva, hogy a keresztények a kivonuló görög csapatok után özönlöttek. Venizelos fentartjai vádjait, ami miatt közte és a török delegáció között heves szóváltás támadt, ami miatt az elnök az ülést berekeszti.

Amerika külön megállapodásra törekszik a törökökkel

Lausanneból jelentik: Az Uniónak a lausannei konferenciához intézett utolsó jegyzékében azon felfogás jut kifejezésre, mely arra mutat, hogy *Amerika különvált a szövetségeseknek a törökökkel szemben folytatott politikájától.* Child amerikai megfigyelő tegnap meglátogatta Izmed pasát és megbízható értesülések szerint arra biztatta őt, hogy a semleges zónákkal kapcsolatban ragaszkodjék a Konstantinápolyt fenyegető veszélyek elhárítását biztosító garanciákhoz. Child a megbeszélések során kijelentette, hogy a törökök csak a Népszövetség garanciájában nem bízhatnak meg. Child már napokkal ezelőtt közölte Izmed pasával, hogy *nem írja alá a tengerszorosokról szóló statutumot és nem kér helyet a szorosok bizottságában, hanem külön szerződik a törökökkel.* Child még azt is közölte Izmeddel, hogy az Unió nem veti magát alá ezen statutumok által előírt korlátozásának a tengerszorosokon áthaladó hadihajók létszámát és nagyságát illetően. Az a hír van elterjedve, hogy az Uniónak nagy tervei vannak Anatóliában az Anatóliát átszelő vasut építésénél és a Fekete tenger és Földközi tenger kikötőinek kibővítésénél.

Lausanneból jelentik: Az oroszokat nagyon elkedvetlenítette a törökök és a szövetségesek közeledése a tengerszorosok ügyében. Az orosz delegáció a törököket árulással vádolja és panaszkodik, hogy az orosz delegátusokat a dön-

tésnél teljesen kirekesztették. Az oroszok emiatt ünnepélyesen óvást emeltek és kijelentették, hogy a döntéssel nem tekintik a tengerszorosok kérdését elintézettnak. Ezért új jegyzéket készítenek követelve egy albizottság kiküldését, mely hivatalosan lesz a még el nem döntött pontokat tárgyalni. E kérdésben az oroszok és törökök közti konfliktus támadt, mert a törökökben hajlandóság van a függő kérdéseket a szövetségesekkel megállapodások útján elintézni.

Lausanneból jelentik: A szövetségesek és Izmed pasa között tanácskozások folynak arról, hogyan lehetne a tengerszorosokra vonatkozó általános egyezmény utolsó nehézségeit elhárítani. A szövetségesek kijelentették, hogy hajlandók a kapitulációk eltörlésére, ha a törökök magukat írásbelileg kötelezik, hogy ideiglenes kormányzatot létesítenek, mely biztosítaná az idegeneknek a garanciák minimumát. *A törökök ezen ajánlatokat visszautasították.*

Londonból jelentik: A sajtó elégtétellel állapítja meg, hogy Lausanneban a tengerszorosok kérdésében megegyezés jött létre, egyúttal azonban sajnálatuknak adnak a kifejezést, hogy a törökök hajthatatlan magatartást tanúsított, különösen a kapitulációk kérdésében. A Daily Chronicle írja: Törökországnak nemcsak békére, hanem segítségre is szüksége van, ha tovább akar élni, amit azonban nem az oroszoktól hanem csak a nyugati hatalmaktól várhat.

Ön szintén aktivista?

Írta: Garamszeghy Sándor
A Délbácska eredeti tárcája

Vizváry: Halló! Halló!... Központ!... Isten-nyilazzon össze a „Jövő” szerkesztőségével... Aláasszolgája! Szerkesztő ur szeretnék önnel egy kis tudományos köpködésbe elegyedni...

Szerkesztő: Hogy kérem? Kivel akar ön köpködésbe elegyedni?

V.: Önnel!

Szerk.: Hallatlan! Micsoda piszok fráter maga! Én velem köpködni?

V.: Nem úgy értem kérem! Egy tudományos vitalközlésbe szeretnék elegyedni; ugyanis...

Szerk.: Az más! Ügyeljen a nyelvére, mert én sajnos ezideig még nem sajátítottam el a telefonon való köpködést. Mindenekelőtt fel van Ön ízelve... fegyverkezve?

V.: Csak egy bicska van nálam, aztán meg az íróasztal fiókban...

Szerk.: Szóval tudománnyal nincs fegyverkezve?

V.: (főlénytel) Több nyelven is beszélek és...

Szerk.: Egyelőre csak beszéljünk egy nyelven, mert a szájtüregem még nincs több kereplőre berendezve. De miről is van szó?

V.: Volna kérem szépen egy izém... egy rövidke bömbölvényem.

Szerk.: Na és milyen kaliberű? Krupp-féle? 30 és feles? Lenetöleg óvakodjék el-sütni, mert...

V.: (közbeszólva) Isten ments! Nem is ágyurol van szó, hanem egy versemről.

Szerk.: Ja kérem én nem szagolhatom, hogy ön mijeit akarja elsütni, a yuját-e vagy a versét. Ha lehet világosabban beszéljen. Hát halljuk!

V.: Cime: „A vágyak netovábbja”

Szerk.: (türelmetlenül) Tovább!

V.: „Az eget nagybögőnek látó

Fogason csüngő

Vérszopó kabátok

Röheje elmúlt...”

Szerk.: Rossz talán a telefon és nem jól hallok, vagy jól hallok és rossz a vers?... Hogy volt kérem?

V.: (háborítatlanul)

„A furulyázó villám

Hörgő levegőn keresztül

Hebegve mászik alá,

És...”

Szerk.: (áthevülve)... és Ön, aki telefonon nyargalászva, vérszegény kabátban — mint egy kimulni készülő vicinális agyalágyult mozdonyból az agyonfáradt gőzt pöfékeli — hasonlóképpen az ön vicinális lágyult agyából az

angolkóros gyorsvonat rohanásával gurulnak a kificamodott gondolatok. Ön szerint ez az izé vers?

V.: Nem kérem! Ez csak a bevezetés; most folyik csak a vejeje!

Szerk.: Hogy mondja? Már folyik az agy-vejeje? Hisz' még nem is bírálhattam!

V.: Tévedni méltóztatik. Nem az agyvelőm folyik, hanem a vers vejeje, magva.

Szerk.: Ezer bocsánat! A telefon ugylát-szik rossz és így foroghatott fenn ez a lényegtelen eltérés. Na! És aztán?

V.: (tovább olvasva) „Tűfokán merengő

[gondok

Zabolatlan rézkat-

[tanja...”

Szerk.: (ordítva) Várjon! Az áldójt... Előbb felveszem a kényszer zubbonyom.

V.: Óh kérem! Csak tessék...

Szerk.: Ön fiatal ember, vagy gunyolódik vagy félremagyarázza az előbbi kijelentésem. Hamisítatlan zubbonyról van szó... (felveszi) Igy nil! Hol hegyta el?

V.: Azt akartam mondani, hogy ily modern hősbömbölv... akarom mondani, hőskölte-ményt érdemes volna ízélni... kinyomatni és...

Szerk.: Fiatal ember, ön tulbecsüli magát! Ön magasabb aerában kalandozik... az akasztó-faerában reptül. De már nem is reptül; szlnto látom már, hogy lóg és a nyelve zöldelő me-

Waldersee tábornok kritikája II. Vilmosról

A német vezérkar volt főnökének kétkötetes naplója

Rendkívül érdekes könyv foglalkoztatja most a német közvéleményt. Alfred von Waldersee német tábornok emlékiratait, helyesebben naplóját, amelyet a sokat szerepelt katoná, Vilmos császárnak egy intimusa, kadétiskolás korától kezdve haláláig írt. Különösen élesen és lesújtóan világítja meg a napló Vilmos volt német császár egyéniségét, aki mellett pedig Waldersee altábornagy oly sok esztendő telt bízalmi állásban, előkelő méltóságban, nagy hatalomban.

Waldersee nagy lelkesedéssel közeledett a császárhoz, és ezt a lelkesedést nemcsak a becsvágy irányította, bár gyakran megfordult a fejében a gondolat, hogy ő lesz Bismarck utódja. De Bismarck bukása után II. Vilmosnak nem volt szüksége politikai tanácsadóra, ő maga lett a kancellárja. És vezérkari főnökre sem volt szüksége. Egy szép napon Waldersee-t áthelyezték Altonába mint hadtestparancsnokot. „A vezérkari főnök énmeltemmel” — mondotta neki a császár — „csak mellék szerepet játszhat és így csak fiatalember lehet.”

A szeretet és bizalom lassanként gyűlöletté és megvetéssé alakul át Walderseeben és a császár jellemének tanulmányozásában arra az eredményre jut, hogy a ragyogó külső mögött nincs semmi: semmi akarat, semmi tudás, semmi bátorság, semmi erő, semmi elhatározóképesség és semmi hit, sem önmagában, sem másban, nincs semmi, csak játék, az istennel és a világgal, semmi más, csak hiúság, mely kedvét leli a színpadi szereplésekben, a szónoki hatásokban és nyomorúságos teremtmények bókjaiban. A császár összehasonlítása a történelem alakjaival egyre szomorúbb mérleget ad, élete egyre jobban emlékeztet elmebeteg elődjének, IV. Frigyes Vilmosnak az alakjára és egyre többször fölmerül a naplóíróban az a gyanu, hogy a császár krónikus fűbaja megfertőzte az agyvelejét.

Waldersee, aki maga is segített összeállítani Bismarck vesztőhelyét, később szeretné már kiánsni „az öreg embert” sírjából. A császár korlátlan uralkodóvá vált és nevében csak intrikusok és udvaroncok uralkodtak.

— Valamennyi jóbarátom azt mondotta, — írja naplójában — tekintse szerencsémnek, hogy nem kell Berlinben lennem, ahol az élet már elviselhetetlenné válik és ahol úgy elburjánzik a tehetségtelenség, a kétszínűség és a gyávaság, hogy senki sem bíz már a másikban. (1892. január 4.)

Több másik helyen ezt írja naplója:

— Annakidején panaszkodtunk, hogy Bis-

marck elnyomja a jellemeket. Ám mit csinál most a császár? Lovászmestere, Wersen tábornok már 1890 decemberében azt mondta nekem, hogy a császár közvetlen környezetében senki sem mer egy szót sem szólni, sem a kabinetiroda főnöke, sem a tábornokok, sem a szárnysegédek sem az udvarmester. Mindenki az állását félti... Mindnyájan félnek tőle és a legcsekélyebb ellentmondást sem merik megkockáztatni. Szeret sokat beszélni és nézeteinek kifejezést adni, ilyenkor mindnyájan helyeselnék a legalázatosabban. (1894. december 17.)

„Ezekben a komoly időkben, amikor csak erős jellemelek segíthetnek rajtunk, a császárnak az a főfoglalkozása, hogy megtöltsen az erős jelleme- ket. (1895 március 17.)

És így tovább.

Kiméletlenül írja le a napló Vilmos császár hiu parádéit, amelyeket lépten-nyomon rendezett, hogy zászlókat ajándékozzon és közben ropogós beszédeket tartson. — „Minden ember, aki itéletet tud alkotni, közben a hidegrázással küzdött; a császár maga azonban azt hiszi, hogy kimagasló beszédet tartott és másnap reggel bosszankodik, hogy nem olvashatja szösz szerint beszédét a lapokban”. A hadgyakorlatoknál állandóan győzni akar. A 85. kieli ezrednél a császár azt kívánja, hogy az újoncok díszmenetben vonuljanak el előtte. A díszmenet nem sikerül és a császár elégedetlen. Ettől kezdve Hannoverben csak a díszmenetet gyakorolják és sutba vetnek minden más fontos gyakorlatot. — „A császár jelenléte mindig tönkretesz. A magasabb rangú tisztek idegessé válnak és csak a legfelsőbb hadurkegyét keresik”. — Közben a császár azt gondolja, hogy ő a második Nagy Frigyes. — „Ha egyszer egy háborúban a császár maga veszi át a vezérést — jövendőli meg Waldersee már 1890 szeptember 24-én, — ez borzalmas szerencsétlenség lesz”. És 1891 december 17-én ezt írja: — „Nagyon boldog vagyok, hogy háború esetén keletre kell mennem, miután a császár nyugaton akar parancsnokolni”.

Az orosz készülődéseket Waldersee arra vezeti vissza, hogy ott német támadástól félnek. Szerinte a császár hibás ebben, mert mindenütt azzal dicsekszik, hogy hogyan fogja megverni az oroszokat. Félelem és a népszerűség hajhászata irányítja cselekedeteit. És közben folyton utazik és folyton keresi az alkalmat, hogy a tömegek megéjjenezzék. 1894-ben kiszámították, hogy a császár 190 napot uton töltött el. És Berlinben már ezt a mondatát idézik: — Nincs időm az uralkodásra”.

Közben mindenfelé beborul az ég. És mialatt a császár arról beszél, hogy „boldog napok felé” vezet a népét, egyik legelőkelőbb tábornoka — ezt írja naplójába: — „Anélkül, hogy az emberek többsége észrevenné, hatalmas forradalom közepén élünk”. Már 1892 április 26-án látja Waldersee egy szerencsétlen háború következményeit. Látja száműzetésben a Hohenzollern-házat, a birodalom szétesését, az általános elszegényedést és látja következményeit, annak a szerencsétlen keleti politikának, amely minden ok nélkül lehangolja Japánt. És látja Ausztria széthullását és Itália és Románia elszakadását. 1890 szeptember 24-én ezt írja: — „Ezekben a hónapokban mindenfelé megfordultam az országban és beszéltem a legkülönbözőbb állású emberekkel. Esküszöm, hogy egyetlenegy sem néz bizakodással a jövőbe”.

Végig ez a hang vonul Waldersee naplóján, amely bármily meggyőző is sok helyen, nem fojthatja el azt a gondolatot, hogy a császár hibáiért felelősek azok is, akik résztvettek rendszerében.

Olaszországban újból megengedték a fegyverhasználatot

A fegyverhasználat Olaszországban mindig a legtilosabb dolgok közé tartozott. A rendőrség valóságban vadászott a fegyverviselő nem katonákra, s a bíróság könyörtelenül bánt el velük. A törvény már a három centiméter hosszú pengéjű zsebkést is fegyvernek minősítette. Emlékszünk egy nevezetes esetre, amelynek hőse Benedetto Croce, a híres filozófus és nem rég olasz közoktatásügyi miniszter volt. Mint szenátor a szenátus ülésére utazott fel Rómába és az Aragno-kávéházban vitába ereszkedett barátaival. Közben az óraláncán zsu-zsuként fityegő csöpp zsebkést idegesen megpörgette ujjai között. Egy szemületes detektív észrevette a dolgot és a szenátor urat — magyarul: főrendet — vitte a rendőrségre. Munkába került, amíg elbocsátották. Egy magyar festő esete is eszünkbe jut, ki egyszer a Campagna ment ki festeni és maga mellé letette a fűbe töltetlen revolvert. Egy arra járó carabinieri letartóztatta és fogságából jó két hét múlva sikerült kiszabadítani diplomáciai közbenjárás a Mindez a szigorúság és könyörtelenség azonban egy pillanatig sem változtat azon a tényen, hogy Olaszország volt mindenha a bicskázók és általában az emberi élet ellen elkövetett merényletek hazája. Mindezt azért bocsátottuk előre, mert az olasz kormány mostanában új törvényt készít a fegyverviselés szabályozására. Az új törvény — miként Finzi belügyi államtitkár egy olasz újságírónak magyarázta — nem kevesebbet akar, mint a fegyverviselési jog kiterjesztését. Így akarja csökkenteni: a) az emberélet ellen elkövetett támadások számát, amely a háború óta még olasz viszonyokhoz képest is hallatlan emelkedést mutat. A belügyi kormány okoskodása szerint a hivatásos gonosztevőket és verekedőket amúgy sem lehet megakadályozni abban, hogy fegyverrel ne járjanak. De a tisztességes embereket, a galantuornókat igen is meglehet óvni a verekedők és zsványok támadásaitól azzal, ha fegyvert adnak kezükbe védekezésül. Igen ám, de a polgárság bizonyos rétegeiben nyugtalanság támadt a készülő törvény hírére. Ugy értelmesebbek a dolgok, hogy a kormány hamis ürügyön voltaképpen a fascistákat akarja még alaposabban fölfegyverezni. Finzi államtitkár tiltakozva hártja el ezt az insinuéciót és fogadkozik, hogy a fegyverviselés jogának kiterjesztése okvetlenül megsokkenti majd az emberélet ellen elkövetett bűntetteket. Ezt azonban kevesen hiszik el neki Olaszország határain belül és kívül.

zökön kalandozik. Térjen meg! Ne akarjon erőszakos halállal kimulni!

V.: De ki mondja, hogy én akarok?

Szerk.: Akkor rendben van! Folytassa!...

Azaz várjon csak. Mikor született?

V.: (megütözve) 1896-ban.

Szerk.: Ja persze! Itt a baj! Miért nem született ön négy évezreddel előbb? Nem volt ön ezideig beszéve, bepácolva valahol? Nem volt ön esetleg mumia? Az Ön verse nagyobb fejtörést okoz, mint az egyiptológusoknak II. Rhamzesz ékírása. Van még valami?

V.: Még az utóhangokat szeretném...

Szerk.: Utódörgése, utószaga nincs azonkívül? Akkor várjon! Szorosabbra kötöm a zubbonyom. (Ellágyulva) Tudja ez egy régi emlék. Evvel gyógyítottak ki a lantpengetésből. Ajánlom a céget; szolid és megbízható: Lipótmező 3. szám. Az utóhangokat inkább holnap.

V.: Mit én halaszom holnapra? Mikor az én fejembe arany zuhatagom, mely...

Szerk.: (közbeszólva) Hogy micsodája? A fejében levő Niagara zuhatag? Siessen és aknázza ki ezt a nagymennyiségű vizet!...

V.: (háborítatlanul)... mely kiapadhatatlan, csak most kívánkozik ki igazán.

Szerk.: Ez nagy baj! Miért nem szerelte fel a fejét gáttal, zsillipekkel? Miért nem csapoltatta már előbb le, ha tudta, hogy így vízbőségben szenved? Vagy...

V.: De kérem, hisz' Ön is...

Szerk.: (megbotránkozva) Mit? Én vízbőségben? Ön sokat enged meg magának!

V.: De kérem hisz' Ön is...

Szerk.: Mondott valamit?

V.: (hebegve) De...de... khikisz!...sz!... Ön is t...tévedésben...ben van.

Szerk.: Hol vagyok?

V.: (bátrabban) Tévedésben méltóztatik lenni, mert félremagyarázta...

Szerk.: Hát miért nem szólt előbb? Szóval nincs több mondani valója?

V.: Be óhajtanám fejezni, ha...

Szerk.: Minél rövidebben!

V.: (hadarva) „Robogó vonat sóhaja.

Maces. Pájes...!...2...3...

Bűzbomba...”

Szerk.: Halló! Alljon meg! Halló! Szerencsétlen flótás! Miért nem beszélt mindjárt ily világosan? Önnek ugyebár lakásra van szüksége? Mindjárt meglesz! Készítsen még egy bömbölvényt... Halló! Központ 57—63-at óhajtom... Halló! Ott Lipótmező? Teljes készültséggel kirobogni, addig miig súlyosabb komplikáció be nem áll. Dárda utca 8 alá. Egy fiatal ember... (izgatoitan Vizváryhoz) Halló! Elkészült avval az izével?

V.: (kiálltva) Segítsé! Szerkesztő ur visznek...

Szerk.: Hál' Istennek! Csak ha viszik. (magához) Igaz! Az én lakásom is felmondott holnapra... a feleségem az új divat szerint öltözködik... (telefonhoz rohanva) Halló! Halló! Azt a rézdróton fűtyörésző puderes skatulyáját!... Nagysád! Kössön össze a... a Lipótmezővel... 57—63...

GLORIOZA

Ecce Homo.

Dec.
23-24

Misztérium 5 felvon.
Az oberammergaui passziójátékok világhírű színészeivel

Gyilkosság a városháza előtt

Meggyilkolták Tapavica Milánt

A gyilkosság előzményei és oka — Kozarszki Pája panamája
Dózsai István, Kozarszki veje a gyilkos

(Saját tudósítónkiól) Két hét előtt gyilkolták meg Létics Milorádot és bérését Cvekanov Rádát az ókéri országuton s amikor a gyilkost még nem is fogta el rendőrség egy másik borzalmas bűntény tartja izgalomban a város egész lakosságát. Tegnap délután negyed-öt órakor halálkiáltás reszkettette meg a városház előtti utcáraszt:

— Megöltek, megöltek.

Tapavica Milán a városi javadalmi hivatal főnökét szurták le, amikor hivatali kötelességének akart eleget tenni. A gyilkosságnak előzménye is van, amelyről alábbi tudósításunk számol be.

Csalás a városi helypénzcédulákkal

Kozarszki Pája 12 év óta áll a városi javadalmi hivatal szolgálatában mint borfelügyelő. Mikor Novisadra jött teljesen szegény ember volt és ma már háza van az Arany-utcában. Igen jól szituált ember, amint mondani szokják. Mindenkinek feltűnt ugyan, hogy a szerény borfelügyelői jövedelemből tíz év alatt házat szerzett magának, de senki nem gondolt arra, hogy ehhez valamilyen meg nem engedhető úton jutott volna. Most azonban olyan machinációjának jöttek nyomába, amely sejtetni engedti, hogy a vagyonszerzés kérdésében nem volt épeh válogató az eszközök megválogatásában.

A városi javadalmi hivatal alkalmazottai szedik be minden nap a piacon a helypénzt. Mindenki, aki a piacra hozza a portékáját, a kosarak száma, vagy az áru mennyisége után bizonyos határozott összegű helypénzt fizet, amiről nyomtatott cédulát kap a helypénzszedőtől. Ezeket a cédulákat az eladó árujának mázslása után átadja a mázslóknak, akik ezt a javadalmi hivatal ellenőri szobájában egy zsákba dobják bele. Az így összegyűlt helypénzcédulákat azután a városi fűtőházban elégetik.

Soha senki sem gondolt arra, hogy a javadalmi hivatal alkalmazottai közül valaki megdezsmálja ezeket a helypénz cédulákat és ezeket — a maga hasznára — újból értékesíti, míg most a véletlen rávezette Tapavica Milán javadalmi hivatali főnököt, hogy ezekkel az elhasznált helypénzcédulákkal bűnös visszaélés történik.

Tapavica Milán ma reggel a Háltéren levő hetipiacon tartotta éppen ellenőrzését, amikor észrevette, hogy Kozarszki Pája régi, elhasznált helypénzcédulákat adott egy falusi parasztnak. Azonnal kérdőre vonta Kozarszkit, akinél még egy egész csomó ilyen régi helypénzcédulát talált. Ezután Tapavica Milán a javadalmi hivatali pénztárosával és ellenőrijével megvizsgálta a piacon levő árusok és kereskedők helypénzcéduláit és igen soknál talált ilyen régi elhasznált cédulákat.

Tapavica feljelentette Kozarszki Páját a rendőrségen, akit azonnal őrizetbe vettek. A Kozarszki lakásán megtartott házkutatás nem várt eredménnyel végződött. Kozarszki Pája lakásán nagy mennyiségű régi helypénz cédulát találtak, még pedig csoportosítva. A helypénz cédulákra ugyanis mindennap ráírták a dátumot, de csak mindig azt, hogy hanyadika van, a hónapot nem. Kozarszki lakásán ezek a helypénzcédulák így napok szerint voltak csoportosítva, amelyeket azután kiosztott a piacon. Kozarszki be is vallotta tetteit.

A gyilkosság előtt a Délbácska szerkesztőségében volt Tapavica

Tapavica Milán, aki rájött az egész panamára délután félnégy órakor bennjárt a Délbácska szerkesztőségében és megmutatta munkatársainknak azokat a helypénz cédulákat, amelyeket Kozarszki lakásán talált. Panaszkodott arról is, hogy milyen háládatlan hivatala van, a közönség részéről, annyi támadásnak van kitéve, mert pontosan és lelkiismeretesen látja el tiszteit. Rá is unt már hivatalára és ezért februárban nyugdíjba is fog menni.

Néhány perccel félnégy után távozott a

Délbácska szerkesztőségéből Tapavica Milán azzal, hogy folytassa a nyomozást hivatalában, mert az a gyanuja — mondotta munkatársainknak — hogy talán mások is be vannak keverve ebbe a panamába.

A javadalmi hivatalban

Az Apolló-mozi épületének első emeletén levő javadalmi hivatalban ebben az időben Katic, Erdős és Velicskovics borfelügyelők továbbá Dózsai István husellenőr voltak. Velicskovics és Mátics bementek Tapavica Milán szobájába és beszámoltak neki hivatali ügyekről, Erdős egy távolabbi szobában volt, Dózsai István pedig a Tapavica szobája melletti helyiségben. Tapavica, amikor bevégezte munkáját Velicskovicsal és Máticsal megkérdezte ezektől, hogy itt van-e Dózsai István, Kozarszki Pája veje.

Tapavica ugyanis gyanakodott Dózsaira is és ki akarta hallgatni, hogy mit tud a városi helypénzsekkel üzőt panamáról.

Amikor ezek a válaszokat, hogy Dózsai a hivatalban tartózkodik, magához kérette. Dózsai rögtön bement Tapavicához, aki erre kiküldötte Velicskovicsot és Mátics jelenlétében megkérdezte Dózsait, hogy mit tud arról, amit apósa elkövetett és nem volt-e ő is segítségére Kozarszkinak.

Dózsai megtámadja Tapavicát

Dózsai István, akit mindenki nyugodt embernek ismert, nagyon elingerült volt már akkor, amikor Tapavica magához hívatta, mert ugylátszik apósa esete nagyon közélről érintette. Amikor Tapavica feltepte a kérdést, nem vett-e ő is részt a panamában, felugrott és egy hatalmas ütést mért Tapavica Milán fejére. Tapavica az ütés alatt leroskadt, de hamar felugrott, kinyitotta az ajtót, kiszaladt a folyosóra és kiáltani kezdett

— Segítség segítség. A szobában levő Mátics vissza akarta tartani Dózsait, de ez a nagy, robusztus ember lerázta magáról a gyöngye testikatu Máticsot és Tapavica után rohant. Utközben kivette a zsebéből nagy zsebkését, a folyosón utolérte Tapavicát, letépette és többször belészurt Tapavica erre — Gyilkos, gyilkos... segítség kiáltással hívta fel a hivatalban levők figyelmét, akik csak most ébredtek tudatára annak, hogy mi történik. Erdős, Mátics és Velicskovics kijöttek a szobából és látták, hogy Dózsai a nyitott véres késsel szalad Tapavica után, aki időközben felkelt és futva próbált menekülni támadója elől. Vérfolyó jelezte az utat, amerre Tapavica szaladt, de a súlyos sérülésektől elfáradt, úgy, hogy támadója a javadalmi hivatal lépcsőin utolérte és még kétszer megszúrta. Tapavica az Apolló-udvarból a népes Futaki-utcán keresztül a Városháza elé szaladt. Dózsai mindenütt a nyomában. A Városháza előtt Tapavica ismét összeroskadt.

— Meggyilkoltak... Meggyilkoltak... kiáltotta, Dózsai itt is rávetette magát, de a városháza előcsarnokában szolgálatot teljesítő rendőrök lefogták a gyilkost. Tapavicát bevitték a főkapitányi előszobába és a divánra fektették; már alig lélegzett amikor lefektették. Haller detektív fiákeron azonnal orvosért ment, de ezalatt a Délbácska munkatársa szólta a Grand Hotel előtt sétáló dr. Klucka György városi tisztiorvosnak, hogy Tapavicát leszurták. Klucka dr. azonnal felment a városházára, de segíteni már nem tudott Tapavicán; időközben jött dr. Matanovics is és az orvosok injekciót próbáltak alka-mazni, de hasztalanul, Tapavica Milán már megszűnt élni. A négy szúrás, amely közül kettő a hátába, egy a szívébe, egy pedig a gyomrába hatolt, belső elvérzést okozott.

A gyilkosság hire

Amikor Dózsai Tapavicát az Apolló udvarból a városháza felé üldözte ezt nagy tömeg nézte, de akkor még senki sem gondoita, hogy ennek az esetnek ilyen súlyos kimenetele

lesz. A javadalmi hivatalban törtentekről akkor még nem volt tudomása az utcának, csak amikor Tapavica a városháza előtt összeroskadt és eszméletlenül vitték be, ébredtek tudatára az utcán járók a támadás komolyságának. Senki sem gondolta akkor még, hogy Tapavica néhány pillanat múlva megszűnik élni. Mikor aztán a városházából az első hír jött arról, hogy Tapavica meghalt döbbsent meg mindenki.

Pillanatok alatt elterjedt a híre a város közepén a városháza hivatalos helyiségeiben történt gyilkosságnak. Százakra menő közönség jött össze a városháza előtt, akik azonban nem láthattak mást, mint a mentőkocsit, amely Tapavica Milán hulláját vitte ki a kórházba.

A gyilkos

Dózsai István a városi javadalmi hivatal husellenőre gyilkolta meg Tapavica Milánt azért mert apósát Kozarszki Páját hivatali visszaélés miatt feljelentette. Dózsai negyven év körüli nagy erős ember, aki csak néhány év óta áll a városi javadalmi hivatal szolgálatában. Akik ismerik mind csodálkoznak azon, hogy ilyen véres tette kapta el magát. A gyilkos szerszám, amellyel kioltotta Tapavica Milán életét hatalmas csontnyelű 10—12 centiméter hosszú vadász-kés. A kés Dózsai zsebében egy szarvasbőr tokban volt így tehát a kést nemcsak a zsebéből kellett kivennie. hanem még a tokból is. Mindez azon néhány pillanat alatt történt, amíg azt a 10—12 lépést tette, amely Tapavica hivatali szobája és a folyosó között van. Dózsai Istvánt a rendőrség amikor lerántotta Tapavicáról, azonnal letartóztatta. Kihallgatása alkalmával, bevallotta tetteit.

Tapavica Milán

Az áldozat Tapavica Milán évek óta áll a város szolgálatában. Mint dijnok kezdte, majd városi iktató lett, később a javadalmi hivatalhoz került, amelynek 1919-ben főnökévé nevezték ki. Testvéröccse Tapavica György dr. ügyvédnek volt városi gazdasági tanácsnoknak. Temetése iránt még nem történt intézkedés, de valószínűleg vasárnap délután lesz.

Kicserélik az ellenzéki tisztviselőket

Beograd. A kormány köreiben mint befejezett tényről beszélnek, hogy az összes tisztviselőket, akik nem tagjai a radikális pártnak fel fogják cserélni radikális emberekkel. Az ellenzék körében emiatt igen nagy a méltatlankodás a kormány ellen. Különösen a délszerbtaí és vajdasági ellenzéki politikusok vannak felháborodva emiatt, mert ezeket a területeket fogja majd élni legközvetlenebbül a kormány szándéka.

A belügyminisztériumban már dolgoznak azok névsorán, akik felcserélik a mai ellenzéki főispánokat, alispánokat, főszolgabírákat és más tisztviselőket. Némely magasabb tisztviselő személyére vonatkozólag már létre is jött a megállapodás, így többek között a becskeréki főispáni állást valószínűleg dr. Gavril Emil ügyvéd lesz. A radikális tisztviselők kinevezéséről szóló ukáz valószínűleg a római katolikus Karácsony másnapján kerül nyilvánosságra.

A boszniai radikálisok ma Srskics miniszternél értekezletet tartottak, amelyen a tisztviselők kicserélésének kérdésével foglalkoztak. A muzulmánok attól tartanak, hogy minden hivatalba radikális kerül, ezt megelőzendő, hajlandók belépni a kormányba, hogy így hibeik a hivatalokban maradhatnak.

Ne mulassza el

megtekinteni a „SOA“ hírkalall.

HIREK

A DÉLBÁCSKA KARÁCSONYI SZÁMA holnap vasárnap jelenik meg, gazdag, változatos, ünnepi tartalommal. A szépirodalmi melléklet keretén belül, mely neves írók tárcáit és verseit tartalmazza, külön Petőfi-mellékletet készítettünk a legnagyobb költő születése 100 évfordulója alkalmából, melyet kiváló esztétikusok műveiből, kritikáikból és költeményekből állítottunk össze. A politikai részben Vujicsics belügyminiszter, Stojadinovic pénzügyminiszter, Protics Sztóján, Kumanudi Koszta és más neves politikai személyiségek nyilatkozatait közöljük az ország politikai és gazdasági helyzetéről, valamint a magyar kisebbség ügyéről. Bö gazdasági rovat Novisad fejlődő iparának, a novisadi kiállítással stb. foglalkozik. Érdekes riportok, croqui, színházi beszámolók, tudományos cikkek, sportrovat, illusztrációk egészítik ki a karácsonyi szám tartalmát, mely mindenki számára kellemes ünnepi meglepetést jelent. Egyes szám ára mindentől 10 korona.

— Az istentisztelet sorrendje a karácsonyi időben. A róm. kath. templomban vasárnap 24-én lesz az utolsó hajnali mise. Karácsony napján éjféle mise, 6 órakor pásztorok miséje, utána sokak prédikáció; fél 10 órakor magyar prédikáció, utána nagymise. ezután német prédikáció; 11 órakor német mise. Karácsony másnapján rendes vasárnapi istentisztelet, magyar prédikációval. Szilveszter napján a hálaadó istentisztelet esti 5 órakor kezdődik német prédikációval. Újév napján a reggeli mise után sokak prédikáció, a nagymise előtt magyar prédikáció lesz.

— Egyházi ének. A Cecilia-egyesület műsora a Karácsony ünnepi 10 órai nagy misére a következő Introitus: Puer natus est nobis... 4 szől. vegyes kar, Stehle J. G. E-től. Missa: „Gloria in excelsis Deo“ 4 szől. vegyes kar zenekisérlettel, Gruber J-től. Graduale: Viderunt omnes... 4 szől. vegyes kar. Leitner K-től. Offertorium: Tui sunt coeli... 4 szől. vegyes kar zenekisérlettel, Filke M-től. Communis: Viderunt omnes... A 11 órai eszentes kis mise alatt német Solo- és karénekek kerülnek orkeszterkisérettel előadásra.

— Kettős életmentés címmel a napokban megírtuk Bubány vendéglős kisfiának könnyen végzetessé válható balesetét. A kisfiu alatt beszakadt a sétatéri tő jege, s ha idejekorán segítség nem érkezik, bizonytalán halálát leli. A cikkel kapcsolatosan — hiányos információk folytán — azt írjuk, hogy a parton szemlélők közül percekig senkisémet sietett a földökli fiu segítségére. Ma megjelent szerkesztőségünkben Balogh Lajos, dunai rakodómunkás, aki elmondta, hogy a rakodópartról egyik társa hívására azonnal a szerencsétlenség színhelyére sietett, ahol ruháit levéve, a tő jegét áttörve, nyakig a vízbe merülve sietett a fiu segítségére. Az utolsó pillanatokban, amikor ő kétségbeesett erőlködéssel már hozzáférhetővé tette az utat a fiuhoz, érkezett oda Tihanyi pincér. Bubány vendéglős az önfeláldozó életmentőt 40 dinárral jutalmazta meg. Balog ma súlyos beteg.

— A magyarországi örmények felirata a hercegprímáshoz: Budapestről jelenlik: A magyarországi örmények egyesülete a hercegprímáshoz feliratot intézett, melyben egy egyházközség megalapítását és a római szenteknek ezen ügyben való támogatását kérte. Az örmények az egyházközség alapításával kétszázötven évvel ezelőtt történt letelepedésük évfordulóját akarják megünnepelni. A memorandum hangsúlyozza, hogy válllvetve kívánunk együttműködni a magyarországi többi keresztényekkel.

Ipar- és Kereskedelmi Takarékpénztár
RészvényTársaság Novisad — Ujvidék

Felmondás nélkül fizet vissza
minden betétösszeget.

Kamatláb 6% netto. Ha a betevő
kölcsőt 3 vagy 6 óra lekötés után
kiszábr kasszában részeseül. 333

A női alkalmazottak kötelező orvosi vizsgálata

Megjelent a rendelet a hivatalos lapban — Novisadon magánosok is
végezhetik a vizsgálatot

(Saját tudósítónktól.) Az egészségügyi miniszteriumban hónapok óta kísért a nyilvános helyiségekben alkalmazott női alkalmazottak kötelező orvosi vizsgálata. Beogradban már hónapokkal ezelőtt rendszerre tetté a rendőrség az orvosi vizsgálat ilyen formáját, amelyet kiterjesztettek az összes orfeumokra és bárókra is. A nemzetközi artistaszervezet emiatt hivatalosan bojkot alá helyezte a fővárost, s hasonló ellenintézkedésekre készült az ország többi városaiban is. A rendelet megjelenését általános idegesség előzte meg, úgy hogy az egészségügyi miniszterium azt végző formájában sokkal enyhébb rendelkezésekkel jelentette meg. A rendelet így többek között megengedi, hogy az orfeumok személyzetén magánorvosok ejthessék meg a vizsgálatot.

A rendelet első pontja kimondja hogy bárókban, chaotanokban, varietékban, kávéházakban, italmérésekben és egyéb hasonló nyilvános mulatóhelyeken alkalmazott női személyzet, úgy a művésznők, táncosnők, énekesnők, mint az egyéb más női alkalmazottak, a pincériányok, szobalányok, szakácsnők, mielőtt

a helyiségben szolgálatba lépnek, egészségügyi ellenőrzés alá vésessenek.

A helyiség tulajdonosa köteles, mielőtt a nála alkalmazott nő szolgálatát megkezdene pontos jegyzéket készíteni és az illető nőalkalmazott személyi adatait abba beírja. Ezt a jegyzéket az illetékes rendőri hatóságnak beterjeszti, amely az egészségügyi hatóságot megbizza az ellenőrzés megejtésével.

Az ellenőrzést az állami ingyenes betegrendelő teljesíti, ahol pedig ilyen intézmény nincs, ott az egészségügyi vizsgálatokat a kórházban végzik vagy pedig a miniszterium által kijelölt orvos. A személyi adatokat tartalmazó jegyzék beterjesztése után, — ami minden hónap eisején történik, — 2 napon belül meg kell ejteni az egészségügyi ellenőrzést.

Beogradban, Szarajevóban, Ljubljában, Zagrebben, Novisadon, Suboticán és Splitben a miniszterium külön engedélye alapján a vizsgálatot magánorvosok is végezhetik.

A rendelet a hivatalos lapban a voit kormány egészségügyi miniszterének, Omerovicnak aláírásával jelent meg.

Csökkentették a novisadi kiállítás
költségvetését

A novisadi kiállítást előkészítő bizottság ma délután ülést tartott, amelyen a vásár tervezetével és a költségvetéssel foglalkoztak. Popovics Dakó mérnök átdolgozta az eredeti költségvetést és tervet és a kiállítás építési költségét 3.100.000 dinárra csökkentette. Együttal foglalkozott a gyűlés annak a kérdésével is, hogy mennyibe kerüljön a kiállítás egy négyzetméter terület. A tanácskozások folyamán ez a nézet alakult ki, hogy kiállítóknak négyzetméterenként 250 dinárt kell fizetniük.

A kiállítás igazgatójának kérdésével is foglalkoztak, de miután a négy pályázó közül egyik sem felel meg teljesen azon követelményeknek, amelyekkel az előkészítő bizottság támasztott, valószínűleg nem fognak igazgatót kinevezni, hanem a négy pályázó közül kettőt fognak alkalmazni, akik az előkészítő bizottság utmutatásai szerint fogják intézni a kiállítás ügyét.

Miután a kiállítás megrendezése már oly nagy mérvet öltött, hogy az előkészítő munkálatokkal együtt, meg kell kezdeni az adminisztratív munkát is, a bizottság mai ülésén elhatározta, hogy a kiállítási hivatalt is megszervezi. A hivatalos helyiségek céljaira legalkalmasabbnak találta a Lövöldében levő épület helyiségét és ezért átiratot intézett a Céllovész Egyesület vezetőségéhez ezen helyiségeknek a hivatal részére való átengedése ügyében.

Miután azonban a Céllovész Egyesület vezetősége nem valami nagy érdeklődést mutat a kiállítás iránt, bizonytalan, hogy erre az átiratra mikor kap választ a kiállítás előkészítő bizottsága. A Céllovész Egyesület vezetősége eddig ugyanis a kiállítás előkészítő bizottság azon átiratára sem választott, amelyben ez a Lövöldé területének átengedését kérte a kiállítás céljaira. A Céllovész Egyesületnek tehát nem sürgős a válasz és így valószínűleg a kiállítás sem, de fontos ez a Vajdaság iparának és kereskedelmének és ezért nem ártana teli álmából felrúzni a Céllovész Egyesület vezetőségét.

A kiállítás megrendezése országos érdek és amint az ország iparának és kereskedelmének fellendítésén dolgozik az, aki lehetővé teszi a kiállítás megrendezését, épen úgy árt az, aki bármi módon is hátráltatja ezt.

Tőzsdéi árfolyamok:

A jugoszláv korona Zürichben 1:45

Zagreb, dec. 22. Amsterdam 37:25,
Bécs 0:14. Berlin 1:44—1:50Brüsszel —, Buda-
pest —, Bukarest —, Milánó 482, Kopen-
hága —, Christiania —, London 432—
438, Newyork 92—93, Páris 700—, Prága
282, Szófia —, Zürich 1740, Szaloniki —,
Varsó 0:55.

Beograd, dec. 22. Páris 690, London
430, Milánó 475—, Zürich 16:80—, Newyork
92—93, Berlin 1:40, Prága 280—, Szalo-
niki —, Bécs 0:1250, Bukarest 52:50—,
Amsterdam 37:50—38, Varsó —, Buda-
pest 4:05, Szófia —.

Zürich, dec. 22. Záriat Berlin 0:08125
(—), Hollandia 211:25 (—), Newyork
52:825 (530—), London 24:55 (24:50), Páris
39:35 (39:35), Milánó 27:05 (26:80), Prága
15:85 (15:25), Budapest 0:2275 (0:22), Zagreb
1:45 (1:45), Bukarest 3:17 (3:10), Varsó
0:03875 (0:03), Bécs 0:0075 (0:0075), bélyeg-
zett osztrák korona 0:0076 (0:0077), Szófia
— (3:90).

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. dec. hó 22-én. Bácskai buza 76 kg-os 2—3/4 kínálat 425 kereslet 420 kötés 425 (150 mm), bácskai bácskai buza 77 kg-os 3/4 kassa duplikált kötés 430 (400 mm), bácskai rozs 73—74 kg-os 3/4 kötés 362:50 (100 mm), bácskai árpa 64—65 kg-os kínálat 310 kereslet 305—307:50 (300 mm), bácskai zab kereslet 285 kötés 287:50 (300 mm), bácskai tengeri áprilisra kereslet 237:50 kötés 242:50 (1000 mm), bácskai száritott tengeri kínálat 287:50 bácskai tengeri január kínálat 216:25 kötés 211:25—220 (1900 mm), bácskai csöves tengeri január kötés 167:50 (100 mm), bácskai új tengeri március kötés 230 (100 mm), bácskai új tengeri promót kínálat 210 kereslet 207:50 kötés 207:50 (100 mm), bácskai tengeri április—májusra kínálat 245 bácskai nullásliszt kereslet 592:50, bácskai főzöliszt kötés 560 (300 mm), nullásliszt bázis Bácska kínálat 595, bánáti főzöliszt Senta paritás kötés 560 (50 mm), bánáti kenyérliszt Senta paritás minta szerint kötés 537:50 (100 mm), bácskai nullásliszt gg. kötés 595 (200 mm), bácskai buzakorpa kínálat 165, bánáti buzakorpa kötés 160 (100 mm). Irányzat: változatlan.

SPORT

* J. Makkabi—NTK mérkőzést terveznek a karácsonyi ünnepek alkalmával.

* Hippich, a zombori Amatőrök válogatott jobbszélsője ismét Novisadra költözött. Az NTK színeiben fog játszani.

* Egy néger boxlót is szereztek a pesti boxspekulánsok. Leyeb néger boxlót a nagy Vigadóban „mérkőzött” Hanaval az osztrákok Carpentierjével. A mérkőzésen a néger klasszissokkal voit jobb. — Rózsa magyar bajnok ismét győzött — no ná majd elrontják a gescheftet — ezuttal Berger osztrák bajnok felett.

Felétős szerkesztő: Dr. Sziezak Rezső
Kiadótulajdonos: Fátó Ferenc és társai

Apró hirdetések.

EGY NAGYOBB HE-
LYISÉG raktárnak vagy
műhelynek azonnal kiadó.
Putaki-utca 70. 4213-1 3

ÁLLÁST KERES nyug-
díjas, raktárnoki, irodai
vagy kézbesítőit, Petőfi-
utca 50. 4212-1 3

ELADÓ 4 drb FOTEL-
SZÉK. Cim: Hegedűs La-
jos, Putaki-u. 36. 1-3

IZLÉSES NYOMTAT-
VÁNYOKAT készít Novi-
sádon a Gutenbergkönyv-
nyomda, Szabadság-tér 1.
1-5

Hirdetések.

Szállítási és Fuvarozási Vállalat
Telef. 270. **KRUMESZPÁL** Telef. 270.
UJVIDÉK, FUTARI-UTCA 60. SZÁM ALATT.
Elvállal helybeli és vidéki árufu-
varozást teherautóval vagy
stráfkocsikkal és áruberaktározást.

VASÁRUK,
rudvasak, Winter-kocsitengelyek, méretlemezek,
tető-zár-cső-horgany-horganyozott és fehér-
bádóg-lemezek, öntött tűzhelylapok, öntött
lemez kész tűzhelyek, ekek, ekekések, szerszám-
acélok, sodrony, sodronyszeggek, szerszámok,
csavarárúk, hitelesített üzleti egyenlőmérle-
gek, épület és butorvasalások, kapitelek, asztal-
lábak, dísz-fafaragványok, kovacszen, kátrány,
valamint egyéb vasárúk állandóan nagy választé-
kban raktáron 2369
KUSZLI GYULA
vaskereskedésében Novisad (Ujvidék) Temerini
utca 8. szám alatt.

Vadászok! Eredeti WÖLLERS
DORFI vadász ölté-
nyek tüstné küli léper-
rel 4 és 6-os söréttel öltve kaphatók az
alábbi áron:
16 caliber darabja Din. 1.40
12 caliber darabja Din. 1.50
1000 drb vételnél, továbbá viszontelárusi ó-
nak kedvezményt adunk. Vidékre is szállítunk.
IVÁN POLIT I DRUG
Novisad, Os obodenva trg 4 szám.

SÓ finoman őrölt kősó,
vagon és kisebb té-
telekben is kapható:
GAUSZ JÁNOS
sómalomban Novisad, Futóški put 66.
Telefon: 8 4190-2 2

I-a száraz bükkhasábfá
ölenként és nagyban kapható a
„DANUBIA” Erdőgazdálkodási Rt. Bratislava
NOVISADI FIÓKJÁNÁL
Novisad, Kralja Alexandra ulica 21.
Telefon: 53. 4215 1 6

TÜZIFA

legolcsóbban beszerezhető
hajó és waggontételekben a
GERBER-sörgyárban
STARI-BECSEJ.
Ugyanott 2 jókarbon levő teherautó eladó.

Rikkancsokat
felvesz a
„DÉLBÁCSKA“

APOLLO
MOZGÓ DEC.
23

A Kelet gyöngye.
Szerelemi dráma 5 felvonásban
A főszerepben: Caroli Troelli
és Viggo Larsen

Karácsonyi alma

legolcsóbban csak **Militar Döme-
nél** kapható a Magyar király ven-
déglo piacéjében.
Maschanka alma 14-24 korona
Vörös kevert „ 16-24 „
5 kg-ként. 4186 2-2

A KARÁCSONYI
idény alkalmából a n. é. közönség
szives figyelmébe ajánlom az
IFJUSÁGI IRATOKKAL,
képerkönyvekkel és szépiro-
dalmi művekkel dusan felszerelt
raktáramat — Nagy választék izléses
levélpapírokból, imakönyvek-
ben, levelezőlap albumokban,
emlékkönyvekben és minden e
szakmába vágó cikkekben.
ÁBRAHÁM JÁNOS
könyv-, papír- és írószerekeskedése
Novisad, Sándor király u. 9.

A leghasznosabb és legalkalmasabb **karácsonyi** ajándék
az amerikai SINGER-varrógép
családok részére, valamint ipari és gyári célokra.
Eladás havi és heti részletfizetésre (24 hó alatt.)
Raktáron van
SINGER varrógép
SINGER olaj
SINGER cérna
SINGER selem és mindenféle
SINGER pótalkatrészek
SINGER-varrógép BOURNE & CO. NEW-YORK.
NOVISAD, MILETICEVA 4.
Képviseletek: Petrovaradin, Futog, Petrovac, Kula, Srbobran, Bečej, Titel. — Központi képviselet az
S. H. S. királyság részére: **Zagreb, Marulićeva ulica 5.** — Képviselet minden nagyobb helyen.

Leszállított áru karácsonyi ajándékot
vehet
KLEIN és FREIGANG
ékszerész és órásnál
Novisad, Kralja Petra ulica 29.
Dusgazdag raktár
a legkülönbözőbb **ékszerek, drágakövek, arany, ezüst,**
prima china-ezüstárúk, **zseb és fall órákban.**
Ékszerek átalakítását
Órák, valamint minden e szakmába vágó tárgyak
javítását a legjutányosabban eszközölk.
